समाज कल्याण ऐन, २०४९

(मिति २०७४ साल मंसिर मसान्तसम्म भएका संशोधन समेत मिलाइएको)

कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

नेपाल सरकार

कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

सिंहदरबार

समाज कल्याण ऐन, २०४९

लालमोहर र प्रकाशन मिति
२०४९।७।१७

संशोधन गर्ने ऐन	प्रमाणीकरण र प्रकाशन मिति
१. केही नेपाल ऐनको व्यवस्था जगाउने ऐन, २०६३	२०६३।४।२३
२. गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६◆	२०६६।१०।७
३. केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७२	२०७२।११।१३

२०४९ सालको ऐन नं. २९

⏭...............

समाज कल्याण सम्बन्धी व्यवस्था गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना : नेपाल र नेपाली समाजको सर्वाङ्गीण विकासको लागि समाज कल्याण कार्य तथा समाज सेवासँग सम्बन्धित विभिन्न क्रियाकलापलाई विकास निर्माण कार्यहरुसँग सम्बद्ध गराई समाजका कमजोर तथा असहाय व्यक्ति, वर्ग र समुदायलाई मानवोचित जीवन यापन गर्न सक्षम तुल्याउन, समाजसेवी संघ संस्था तथा व्यक्तिहरुको मर्यादा र प्रतिष्ठा बढाउन तथा गैर सरकारी सामाजिक संघ संस्थाहरुको काम कारबाहीमा समन्वय गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवको शासनकालको एक्काइसौं वर्षमा संसदले यो ऐन बनाएकोछ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस ऐनको नाम "समाज कल्याण ऐन, २०४९" रहेकोछ ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

(क) "समाज कल्याण कार्य" भन्नाले समाजका कमजोर, असहाय र अशक्त व्यक्तिका लागि सेवा पुऱ्याउन र समाजका पिछडिएका वर्गलाई आर्थिक एवं सामाजिक रुपमा सक्षम बनाउन गरिने सामाजिक कार्य सम्झनु पर्छ ।

(ख) "समाज सेवा" भन्नाले नाफाको उद्देश्य नराखी व्यक्तिगत वा सामूहिक रुपमा गरिने समाज कल्याण कार्य सम्झनु पर्छ ।

◆ यो ऐन संवत् २०६५ साल जेठ १५ गतेदेखि लागू भएको ।
⏭ गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६ द्वारा झिकिएको ।

(ग) "सामाजिक संघ संस्था" भन्नाले समाज कल्याण कार्य गर्न प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भएको र समाज सेवामा संलग्न गैर सरकारी सामाजिक संघ संस्था सम्झनु पर्छ ।

(घ) "परिषद्" भन्नाले दफा ५ बमोजिम स्थापना हुने समाज कल्याण परिषद् सम्झनु पर्छ ।

(ङ) "अध्यक्ष" भन्नाले परिषद्को अध्यक्ष सम्झनु पर्छ ।

(च) "सदस्य" भन्नाले परिषद्को सदस्य सम्झनु पर्छ र सो शब्दले परिषद्को अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, कोषाध्यक्ष र सदस्य-सचिवलाई समेत जनाउनेछ ।

(छ) "विधान" भन्नाले संघ संस्थाको विधान सम्झनु पर्छ ।

(ज) "तोकिएको" वा "तोकिए बमोजिम" भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ ।

३. समाज कल्याण कार्यक्रम : सामाजिक कल्याण कार्यसँग सम्बन्धित विभिन्न क्रियाकलापहरुबाट देशको सर्वाङ्गीण विकासमा टेवा पुऱ्याउनको लागि नेपाल सरकारले सम्बन्धित मन्त्रालय तथा सामाजिक संघ संस्थाहरु मार्फत समाज कल्याण कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

४. समाज कल्याण सम्बन्धी विशेष कार्यक्रम : समाज कल्याण कार्य र समाज सेवा सम्बन्धमा देहायका विषयमा नेपाल सरकारले विशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न सक्नेछ :-

(क) बालक, वृद्ध, असहाय वा अपाङ्गहरुको हित र कल्याण गर्न,

(ख) विकासका लागि सहभागिता वृद्धि गर्न र महिलाहरुको हक हितको संरक्षण र संवर्द्धन गर्न,

(ग) बाल अपराध, लागू पदार्थ दुर्व्यसन वा अन्य कुलत तथा सामाजिक विकृतिबाट पीडित व्यक्तिहरुलाई मर्यादित र सम्मानीत जीवन यापन गराउन,

(घ) बेरोजगार, गरीब वा अशिक्षित व्यक्तिहरुका लागि सम्मानित जीवन यापन गराउन,

(ङ) धार्मिकस्थल तथा गुठीहरुको क्रियाकलापलाई व्यवस्थित गराउन,

(च) पिछडिएको समुदाय वा वर्गको हितको निमित्त आवश्यक व्यवस्था गर्न ।

५. परिषद्को स्थापना : (१) सामाजिक संघ संस्थाहरुको समन्वय, सहयोग परिचालन र प्रवर्द्धन गरी सुव्यवस्थित तरिकाले समाज कल्याण कार्य सञ्चालन गर्न समाज कल्याण परिषद्को स्थापना गरिएको छ ।

कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

(२) परिषद्‌मा देहायका सदस्यहरु रहने छन् :-

(क) समाज कल्याणको काम हेर्ने मन्त्री वा राज्य मन्त्री - अध्यक्ष

(ख) नेपाल सरकारद्वारा मनोनीत समाज सेवी एकजना - उपाध्यक्ष

(ग) नेपाल सरकारद्वारा मनोनीत समाज सेवी एकजना - कोषाध्यक्ष

(घ) ⏭.................

(ङ) सदस्य (सामाजिक सेवा हेर्ने), राष्ट्रिय योजना आयोग - सदस्य

(च) कम्तीमा एकजना महिला पर्ने गरी समाजसेवीहरु मध्येबाट नेपाल सरकारद्वारा मनोनीत बढीमा चार जना - सदस्य

(छ) विभिन्न सामाजिक संघ संस्थाहरुबाट नेपाल सरकारबाट मनोनीत तीनजना - सदस्य

(ज) प्रतिनिधि, सम्बन्धित मन्त्रालय (समाज कल्याण हेर्ने) - सदस्य

(झ) प्रतिनिधि, गृह मन्त्रालय - सदस्य

(ञ) प्रतिनिधि, स्थानीय विकास मन्त्रालय - सदस्य

(ट) प्रतिनिधि, अर्थ मन्त्रालय - सदस्य

(ठ) प्रतिनिधि, स्वास्थ्य मन्त्रालय - सदस्य

(ड) प्रतिनिधि, शिक्षा तथा σसंस्कृति मन्त्रालय - सदस्य

(ढ) नेपाल सरकारबाट मनोनीत व्यक्ति - सदस्य-सचिव

(३) मनोनीत सदस्यहरुको पदावधि चार वर्षको हुनेछ र निजहरु पुन: मनोनीत हुन सक्नेछन् ।

(४) नेपाल सरकारले σपरिषद्‌को कारण सहितको सिफारिसमा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी परिषद्‌का सदस्यहरु हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

६. परिषद् संगठित संस्था हुने : (१) परिषद् अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला एक स्वशासित र संगठित संस्था हुनेछ ।

(२) परिषद्‌को सबै काम कारबाहीको निमित्त आफ्नो एउटा छुट्टै

कानून तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

⏭ गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६ द्वारा झिकिएको ।

σ समाज कल्याण (पहिलो संशोधन) अध्यादेश, २०६२ द्वारा संशोधन भई केही नेपाल ऐनको व्यवस्था जगाउने ऐन, २०६३ द्वारा स्वत: जागेको ।

σ समाज कल्याण (पहिलो संशोधन) अध्यादेश, २०६२ द्वारा संशोधन भई केही नेपाल ऐनको व्यवस्था जगाउने ऐन, २०६३ द्वारा स्वत: जागेको ।

छाप हुनेछ ।

(३) परिषद्ले व्यक्ति सरह चल अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न, उपभोग गर्न, बेचबिखन गर्न वा अन्य किसिमको व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

(४) परिषद्ले व्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट नालिस उजूर गर्न र परिषद् उपर पनि सोही नामबाट नालिस उजूर लाग्न सक्नेछ ।

(५) परिषद्को आफ्नो छुट्टै झण्डा हुनेछ ।

७. परिषद्को कार्यालय : (१) परिषद्को केन्द्रीय कार्यालय काठमाडौंमा रहनेछ ।

(२) परिषद्ले आवश्यकतानुसार नेपाल ⏭........... भित्र सम्पर्क कार्यालयहरु खोल्न सक्नेछ ।

८. परिषद्को बैठक र निर्णय : (१) परिषद्को बैठक अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा कम्तीमा वर्षको दुई पटक बस्नेछ ।

(२) परिषद्को कुल सदस्य संख्याको कम्तीमा पचास प्रतिशत सदस्य उपस्थित भएमा परिषद्को बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

(३) परिषद्को बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले गर्नेछ । अध्यक्षको अनुपस्थितिमा उपाध्यक्षले र अध्यक्ष तथा उपाध्यक्ष दुवैको अनुपस्थितिमा सदस्यहरुले आफूमध्येबाट छानेको सदस्यले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।

(४) परिषद्को बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षले निर्णायक मत दिनेछ ।

(५) परिषद्को निर्णय ^सदस्य-सचिवद्वारा प्रमाणित गरिनेछ ।

(६) परिषद्को बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि परिषद् आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

९. परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार : परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) समाज कल्याण कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गर्ने, सामाजिक संघ संस्थालाई सहयोग गर्ने, तिनीहरुका बीच समन्वय गर्ने र तिनीहरुको कामको अनुगमन, सुपरिवेक्षण र मूल्याङ्कन गर्ने, गराउने ।

(ख) सामाजिक संघ संस्थाहरुको स्थापना, विकास, विस्तार र सुदृढीकरणको लागि आवश्यक सहयोग गर्ने, गराउने ।

(ग) नेपाल सरकार र सामाजिक संघ संस्थाहरु बीच समन्वयकर्ताको रुपमा कार्य गर्ने, गराउने ।

(घ) समाज कल्याण कार्य तथा समाज सेवा सम्बन्धी नीति निर्माण तथा कार्यक्रम तर्जुमा सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई आवश्यक

⏭ गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६ द्वारा झिकिएको ।

कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

परामर्श दिने ।

(ङ) समाज कल्याण कार्यको लागि कोषको स्थापना र सञ्चालन गर्ने, गराउने ।

(च) समाज सेवामा संलग्न परिषद्सँग आबद्ध संघ संस्थाहरुका लागि सूचना तथा अभिलेख केन्द्रका रुपमा कार्य गर्ने, गराउने ।

(छ) समाज कल्याण कार्यसँग सम्बन्धित विषयमा तालीम दिने, अध्ययन, अनुसन्धान गर्ने, गराउने ।

(ज) परिषद्सँग आवद्ध सामाजिक संघ संस्थाहरुको भौतिक सम्परीक्षण गर्ने, गराउने ।

(झ) यो ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्नका लागि आवश्यक अन्य कार्य गर्ने, गराउने ।

(ञ) स्वदेशी, विदेशी वा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्था र विदेशी राष्ट्रसँग आवश्यक सम्झौता वा करार गर्ने, गराउने ।

(ट) राष्ट्रिय एवं अर्न्तराष्ट्रिय क्षेत्रबाट सहयोग जुटाउने र प्राप्त सहयोग रकमको सुव्यवस्था गर्ने ।

१०. कार्य सञ्चालन समितिको गठन : (१) परिषद्ले आफ्नो कार्य सञ्चालनका लागि परिषद्का सदस्यहरुमध्येबाट एउटा कार्य सञ्चालन समितिको गठन गर्नेछ । यस समितिमा परिषद्का अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, कोषाध्यक्ष σर सदस्य-सचिव समेत बढीमा सातजना रहने छन् ।

(२) कार्य सञ्चालन समितिले परिषद्बाट हुने वार्षिक कार्यक्रम, बजेट तथा आवश्यक नीतिगत विषयहरुलाई तयार गरी परिषद्को बैठकबाट अनुमोदन गराई लागू गराउनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) मा उल्लेख भएदेखि बाहेक कार्य सञ्चालन समितिको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

११. उपसमिति गठन गर्न सक्ने : (१) परिषद्ले आफ्नो कार्य सुचारुरुपले सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यकता अनुसार उपसमितिहरु गठन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गठन हुने उपसमितिहरुको काम, कर्तव्य, अधिकार तथा कार्यविधि परिषद्ले तोकिदिए बमोजिम हुनेछ ।

σ समाज कल्याण (पहिलो संशोधन) अध्यादेश, २०६२ द्वारा संशोधन भई केही नेपाल ऐनको व्यवस्था जगाउने ऐन, २०६३ द्वारा स्वत: जागेको ।

१२. <u>अनुमति र सम्झौता</u> : (१) नेपाल ⏭............ भित्र काम गर्न चाहने विदेशी गैर सरकारी संघ संस्थाले काम गर्नु अघि परिषद् समक्ष काम गर्ने अनुमतिको लागि निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएको मितिले बढीमा तीन महिनाभित्र परिषद्ले निर्णय गरी अनुमति दिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम अनुमति प्राप्त गरेका विदेशी गैर सरकारी संघ संस्थाले नेपालभित्र कार्य सञ्चालन गर्नु अघि परिषद्सँग सम्झौता गर्नु पर्नेछ ।

१३. <u>परिषद्मा आवद्ध हुने</u> : (१) परिषद्सँग आवद्ध हुन चाहने सामाजिक संघ संस्थाहरुले तोकिए बमोजिमको ढाँचामा परिषद् समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिने सामाजिक संघ संस्थाहरुले निवेदनसाथ आफ्नो विधान, कार्य समितिको सदस्यहरुको नाम, पेशा, ठेगाना र संस्था दर्ता भएको कार्यालय र मिति समेत स्पष्ट खोल्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि त्यस्तो निवेदन उपर आवश्यक जाँचबुझ गरी सम्बन्धित सामाजिक संघ संस्थालाई परिषद्सँग आबद्ध गर्न उपयुक्त देखेमा परिषद्ले तोकिए बमोजिम दस्तुर लिई तोकिए बमोजिमको ढाँचामा प्रमाणपत्र दिनेछ ।

(४) परिषद्सँग आवद्ध सामाजिक संघ संस्थाले तोकिए बमोजिम आफूलाई परिषद्बाट अलग गर्न सक्नेछ ।

१४. <u>विधान सम्बन्धी व्यवस्था</u> : परिषद्मा आबद्ध हुन चाहने सामाजिक संघ संस्थाहरुको विधानमा प्रचलित कानूनमा उल्लेख भएका कुराहरुको अतिरिक्त तोकिए बमोजिमका कुराहरु समेत समावेश भएको हुनु पर्नेछ ।

१५. <u>प्रमाणपत्र प्राप्त गरिसकेका सामाजिक संघ संस्था सम्बन्धी व्यवस्था</u> : (१) यो ऐन प्रारम्भ हुनु अघि सामाजिक सेवा राष्ट्रिय समन्वय परिषद्बाट प्रमाणपत्र प्राप्त गरेका संघ संस्थाहरु यसै ऐन बमोजिम परिषद्सँग आबद्ध भएको मानिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम परिषद्सँग आबद्ध भएका सामाजिक संघ संस्थाहरुले यस ऐन बमोजिम आफ्नो विधानमा आवश्यक संशोधन एवं मिलान गरी यो ऐन प्रारम्भ भएको एक वर्षभित्र परिषद्मा पेश गर्नु पर्नेछ ।

१६. <u>आर्थिक सहयोग सम्बन्धमा</u> : (१) कुनै पनि सामाजिक संघ संस्थाले नेपाल सरकार वा विदेशी सरकार, अन्तर्राष्ट्रिय सामाजिक संघ संस्था वा नियोग वा व्यक्तिबाट वस्तुगत, प्राविधिक, आर्थिक वा अन्य कुनै किसिमको सहयोग प्राप्त गर्न चाहेमा सहयोग प्राप्त गर्न चाहेको कार्य वा परियोजनाको प्रस्ताव र अन्य विवरण सहित तोकिए बमोजिम परिषद् समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

तर तत्काल सम्पन्न गर्नु पर्ने कार्यक्रमको हकमा भने वार्षिक दुई लाख रुपैयाँसम्मको सहयोग परिषद्लाई पूर्व जानकारी दिई लिन सकिनेछ र सो काम

⏭ गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६ द्वारा झिकिएको ।

सम्पन्न भएपछि तीन महिनाभित्र परिषद्मा प्रतिवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) परिषद्ले उपदफा (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएपछि सम्बन्धित मन्त्रालय वा निकायसँग समन्वय गरी बढीमा पैंतालीस दिनभित्र स्वीकृति दिनेछ ।

तर राष्ट्र हित प्रतिकूल हुने कार्य वा परियोजनालाई अस्वीकृत गर्न सक्नेछ ।

(३) स्वीकृत परियोजना कार्यान्वयन गर्दा सम्बन्धित ◈स्थानीय तहको सहयोग र समन्वयमा गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाल सरकार पक्ष भएको अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि अनुरुप स्थापित संस्थाहरुले आकस्मिक उद्धार सेवाका लागि प्राप्त गर्ने सहायताका हकमा भने परिषद्सँग पूर्व स्वीकृति लिनु पर्ने छैन ।

तर त्यस्तो सहायता प्राप्त गरेपछि परिषद्लाई जानकारी दिनु पर्नेछ ।

(५) स्वीकृत परियोजनालाई विदेशी संस्थाले आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउँदा नेपाल ⏭............ भित्र सञ्चालित वाणिज्य बैंकहरु मार्फत उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

१७. परिषद्को कोष : (१) परिषद्को आफ्नो छुट्टै कोष हुनेछ र सो कोषमा देहायका रकमहरु रहने छन् :-

(क) नेपाल सरकारबाट प्राप्त रकम,

(ख) नेपाल सरकार मार्फत कुनै विदेशी सरकार, अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्था वा विदेशी संस्थाबाट प्राप्त रकम,

(ग) परिषद्को चल अचल सम्पत्तिबाट आर्जन हुने रकम,

(घ) कुनै व्यक्ति, संस्था वा राष्ट्रले चन्दा, सहायता, अनुदान वा दान दातव्यको रुपमा प्रदान गरेको रकम,

(ङ) अन्य कुनै श्रोतबाट प्राप्त रकम ।

(२) परिषद्को सवै रकम परिषद्को नाममा नेपाल राष्ट्र बैंक वा कुनै वाणिज्य बैंकमा खाता खोली जम्मा गरिनेछ ।

(३) परिषद्को तर्फबाट व्यहोर्नु पर्ने सम्पूर्ण खर्च उपदफा (१) बमोजिमको कोषबाट व्यहोरिनेछ ।

(४) परिषद्को खाता सञ्चालन तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१८. लेखा र लेखापरीक्षण : (१) परिषद्को लेखा नेपाल सरकारले अपनाएको तरिका बमोजिम राखिनेछ ।

◈ केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७२ द्वारा संशोधित ।

⏭ गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६ द्वारा झिकिएको ।

कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

(२) परिषद्को लेखापरीक्षण महालेखा परीक्षकको विभागबाट हुनेछ ।

(३) परिषद्सँग आबद्ध सामाजिक संघ संस्थाहरुको लेखा र लेखापरीक्षण तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(४) नेपाल सरकारले चाहेमा परिषद्को हिसाब किताब सम्बन्धी कागजात र नगदी जिन्सी समेत जुनसुकै बखत जाँच्न वा जाँच्न लगाउन सक्नेछ ।

(५) परिषद्ले चाहेमा परिषद्सँग आबद्ध सामाजिक संघ संस्थाहरुको हिसाव किताव सम्बन्धी कागजात र नगदी जिन्सी समेत जुनसुकै बखत जाँच्न वा जाँच्न लगाउन सक्नेछ ।

१९. अधिकार प्रत्यायोजन : (१) परिषद्ले यो ऐन बमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकार आवश्यकतानुसार अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सदस्य, दफा १० बमोजिमको कार्य सञ्चालन समिति वा दफा ११ बमोजिमको उपसमितिलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

(२) अध्यक्षले आफूलाई प्राप्त अधिकार आवश्यकतानुसार परिषद्को कुनै सदस्य वा अधिकृत कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

२०. निलम्बन वा विघटन गर्न सकिने : (१) परिषद्सँग आवद्ध भएका वा परिषद् मार्फत आर्थिक सहयोग प्राप्त गरेका कुनै सामाजिक संघ संस्थाको कार्य समितिले प्रचलित नेपाल कानून वा आफ्नो विधान विपरीत काम गरेमा त्यस्तो कार्य समितिलाई परिषद्को सिफारिसमा नेपाल सरकारले तोकिएको अवधिसम्म निलम्वन गर्न वा विघटन गर्न सक्नेछ ।

तर त्यसरी निलम्वन वा विघटन गर्नु अघि त्यस्तो कार्य समितिलाई आफ्नो सफाई पेश गर्ने मनासिब मौका दिईनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कुनै सामाजिक संघ संस्थाको कार्य समिति निलम्वन भएमा निलम्वन फुकुवा नभएसम्म र विघटन भएमा नयाँ कार्य समिति गठन नभएसम्म त्यस्तो संघ संस्थाको कार्य सञ्चालन गर्न नेपाल सरकारले सो संघ संस्थाको साधारण सदस्यहरुमध्येबाट एउटा तदर्थ समिति गठन गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम कुनै सामाजिक संघ संस्थाको कार्य समिति विघटन भएको कारणबाट उपदफा (२) बमोजिम गठित तदर्थ समितिले त्यसरी गठन भएको मितिले तीन महिनाभित्र त्यस्तो संघ संस्थाको विधान बमोजिम नयाँ कार्य समिति गठन गर्नु पर्नेछ ।

२१. कर्मचारी सम्बन्धी व्यवस्था : (१) परिषद्ले आवश्यकतानुसार कर्मचारीहरु नियुक्त गर्न सक्नेछ ।

(२) परिषद्का कर्मचारीहरुको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था परिषद्ले तोके बमोजिम हुनेछ ।

२२. सामाजिक संघ संस्थाको संलग्नता : परिषद्का कर्मचारीहरु परिषद्सँग आबद्ध

कानून तथा न्याय मन्त्रालय

भएका सामाजिक संघ संस्थाहरुको कार्य समितिको पदाधिकारी वा सदस्यको रुपमा संलग्न हुन पाउने छैनन् ।

२३. वार्षिक प्रतिवेदन : (१) परिषद्ले प्रत्येक वर्ष आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले ६ महिनाभित्र लेखा परीक्षणको प्रतिवेदन, आफूले गरेको काम कारबाहीको विस्तृत विवरण समेत नेपाल सरकार समक्ष वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) परिषद्सँग आबद्ध सामाजिक संघ संस्थाले प्रत्येक वर्ष आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले ६ महिनाभित्र लेखा परीक्षणको प्रतिवेदन सहित आफूले गरेको कामको विवरण देखिने गरी परिषद् समक्ष वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

२४. बाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार : यस ऐनको कार्यान्वयन गर्दा कुनै बाधा अड्काउ परेमा नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी आदेश जारी गरी त्यस्तो बाधा अड्काउ हटाउन सक्नेछ ।

२५. नेपाल सरकारसँग सम्पर्क : परिषद्ले नेपाल सरकारसँग सम्पर्क राख्दा सम्बन्धित मन्त्रालय मार्फत राख्नु पर्नेछ ।

२६. नियम बनाउने अधिकार : यस ऐनको उद्देश्य पूर्तिका लागि परिषद्ले आवश्यक नियम बनाउन सक्नेछ ।

२७. खारेजी र बचाउ : (१) सामाजिक सेवा राष्ट्रिय समन्वय परिषद् ऐन, २०३४ खारेज गरिएकोछ र सामाजिक सेवा राष्ट्रिय समन्वय परिषद्को हक र दायित्व यस ऐन बमोजिम स्थापित परिषद्मा सर्नेछ ।

(२) सामाजिक सेवा राष्ट्रिय समन्वय परिषद्मा कार्यरत कर्मचारीहरु यस ऐन बमोजिम स्थापित परिषद्मा सर्नेछन् ।

कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

द्रष्टव्य :- केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६३ द्वारा रुपान्तर भएका शब्दहरु :-
"श्री ५ को सरकार" को सट्टा "नेपाल सरकार" ।